

Dagthema: 'De Aarde Delen'

Overweging 12 november

Voorganger: Bert van der Meer

*"... En we hebben ook een keuze:
zijn we bang om iets te verliezen van onze welvaart,
dan lijken we op de derde dienaar,
die het geld dat hem was toevertrouwd begroef in de grond ..."*

Welkom en inleiding

Welkom in deze viering op 12 november 2023 in de Duif. Samen met Hans ga ik voor in deze viering met het thema 'de aarde delen' en van dat thema hebben we nog niets gezien. Op de voorkant van het boekje na dan, want daar staat een mooi plaatje...

We zongen net 'klankresten van een onvoltooid verhaal'. Dat kan gaan over de Bijbel. Of over ons. Wij zijn een onvoltooid verhaal. Elke dag voegen we een aantal regels toe aan ons leven.

Vandaag is de grote klimaatdemonstratie in Amsterdam waar ik straks óók naartoe ga. Om aandacht te vragen voor het klimaat waarin wij leven, want ook dat verhaal is onvoltooid.

De laatste feiten: in Nederland zuchten we onder 4 weken regen, wat het nieuwe normaal schijnt te worden omdat de oceanen opgewarmd zijn. En Australië laat vluchtelingen toe uit een eilandgroep die onderstroomt als gevolg van de stijgende zeespiegel. En dan zijn er nog de gevolgen van onze aanwezigheid op de vervuiling van onze planeet. Olie en gas brachten welvaart. Helaas ook veel vervuiling en opwarming van de planeet. Bestrijdingsmiddelen brachten een hogere opbrengst van de landbouw. Helaas ook verlies van biodiversiteit.

[Link naar het tekstboekje](#)

Die laatste twee voorbeelden hoorde ik overigens in een interview met Henri Bontebal (CDA), want het is óók nog verkiezingstijd. We mogen over 10 dagen onze stem uitbrengen voor de Tweede Kamer. Weet u al waarop u gaat stemmen? Ik breng geen stemadvies, alleen stof om over na te denken.

We lezen vandaag uit Jesaja een verhaal, een vermaning van God aan het Volk van Israël. Daarna zingen we 'Ander, ouder', een lied dat een visioen schetst, op weg gaat, naar een nieuwe geboorte. Het is eigenlijk een sprookje over de toekomst van de mensheid. En het eindigt met de zang van de lijster, wat voor mij symbool staat voor het delen van de aarde met de rest van de schepping.

En in Mattheus hebben we het verhaal van de drie dienaren, die elk een bedrag krijgen, een aantal talenten, dat bij hen past. Boeiend om dat te verbinden met het thema van vandaag: de aarde delen. Graag hoor ik van u na afloop of ik daarin geslaagd ben.

Ik wens ons een goede dienst.

Overweging

Breng hem naar de donkerste plaats, waar iedereen huilt van ellende en spijt...

Dat klinkt niet goed voor de derde dienaar. Terwijl je in de laatste alinea leest: "Want iedereen die veel heeft, krijgt nog meer. Maar wie bijna niets heeft, raakt ook het laatste nog kwijt" – dat lijkt wel kapitalisme!

Ik wil de lezingen van vandaag verbinden met het thema, de link leggen met de klimaatbeweging en met de tekst van een lied over de horizon kijken van ons eigen bestaan. Daar gaan we.

Vertrouwen naar verantwoordelijkheid

We beginnen bij het begin van de lezing. Ik heb de Bijbel in de gewone taal gebruikt en die heeft het niet over talenten, maar flinke bedragen, met inflatie meegerekend. Alleen niet helemaal consistent, want de tekst "je hebt trouw gezorgd voor een klein bedrag" – gaat over de zorg voor een miljoen.

In de tekst die je waarschijnlijk beter kent geeft de rijke man die op reis gaat tien, vijf en één talent aan de dienaren. Er staat verder: "De heer geeft elke dienaar het bedrag dat bij hem past". Daarmee geeft hij vertrouwen naar verantwoordelijkheid. De ene dienaar dus wat meer dan de ander.

De twee dienaren die het 'goed' gedaan hebben, hebben hun talenten dus goed gebruikt. Alleen degene die bang was dat hij het zou verliezen, heeft het geld niet gebruikt. Hij had angst. Zoals altijd is angst een slechte raadgever. En we leren immers ook dat we zonder angst moeten leven. Dat zingen we straks ook in 'Boek jij bent geleefd'.

God uitgedaagd

Dan Jesaja, waar we mee begonnen. Die Lezing is uit het tweede gedeelte van de profetie van Jesaja, de boodschap van hoop. Wat interessant is: deze boodschap wordt verkondigd 200 jaar na de dood van Jesaja, na de Babylonische ballingschap.

Zijn woorden zijn waarschijnlijk via schriftrollen door zijn volgers bewaard, en na de ballingschap geopenbaard. De Israeli's geloven niet dat hun God de ware God is en dagen hem uit. God wijst hen terecht én schetst een toekomst waarin ze vrij zijn: vrij van Babylon. Als ze hem volgen.

In de oorspronkelijke tekst staat: "Luisterde je maar naar mijn geboden, dan zou je vrede zijn als een rivier, en je gerechtigheid als de golven van de zee." Dat is een oproep voor vrede en gerechtigheid.

Twee maanden geleden, op 9 september, was ik op de A12 om daar aandacht te vragen voor het klimaat. Ik heb jullie daarvan verteld in de viering van 17 september, met het thema 'Opstand'.

En ik kreeg veel positieve reacties die aangaven dat de boodschap herkenbaar was, aansloeg.

Die boodschap is niet alleen hier aangeslagen, maar ook in Den Haag. Er is geen serieuze partij meer die klimaatverandering betwist, of zelfs de Green Deal van de EU: 50% vermindering in 2030, klimaatneutraal in 2050. Er zijn alleen nuanceverschillen in de snelheid van verandering.

Motie 'Fossiele brandstoffen'

En fossiele subsidies, dat was de inzet van de demonstratie op de A12, is opgepakt en er is een motie in de Tweede Kamer aangenomen, half oktober, waarin de regering wordt opgeroepen die 'fossiele subsidies' af te schaffen. Ik had zélf niet gedacht dat dat zo snel zou lukken... Maar ik put er wel moed uit.

Moed dat we iets in gang hebben gezet, bewustzijn gekweekt dat we kúnnen veranderen. Zodat we de aarde en alle vruchten daarvan rechtvaardig verdelen onder de mensen. En met dieren, planten, de hele biodiversiteit, waaruit we voortkomen. En waarin we uiteindelijk weer verdwijnen. Wij hebben het leven gekregen van onze ouders. Dat leven geeft ons toegang tot de wereld en ook verantwoordelijkheid om er goed mee om te gaan. Lessen te trekken uit de gevolgen van de klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit. Het tij te keren. Te beginnen bij onszelf, onze naasten, Duiven. Om een beweging te maken die niet te stoppen is. Ik denk even aan het lied dat Stephanus na mijn overweging op 17 september speelde: "*El pueblo unido, jamás será vencido*" of "Het verenigde volk zal nooit verslagen worden" dat geschreven is in Chili ten tijde van Allende en daarna gebruikt in een aantal revoluties, waaronder de oranje revolutie in Oekraïne (2004), de Groene Revolutie in Iran (2009), en de Arabische lente (2011).

Voor die beweging kunnen we dus onze talenten gebruiken, zoals ze genoemd worden in de lezing, om deze boodschap te laten klinken.

Kiezen of delen?

En we hebben ook een keuze: zijn we bang om iets te verliezen van onze welvaart, dan lijken we op de derde dienaar, die het geld dat hem was toevertrouwd begroef in de grond. Zijn we bang om te veranderen van manier van verwarmen, van manier van vakantie vieren, van manier van eten, dan geldt hetzelfde.

Maar doen we mee aan de verandering, dan zetten we ons in om mee vorm te geven aan de nieuwe wereld die we nalaten aan onze kinderen en onze kleinkinderen.

Ik had je beloofd om met een lied over de horizon te kijken van ons eigen leven. Daar zijn we nu.

Er is een lied van Billy Joel “Goodnight my angel”, dat gaat als volgt:

In het eerste couplet zingt hij zijn kind toe, ga maar slapen, je vragen komen morgen wel. En onthou: ik heb je beloofd dat ik je nooit zou verlaten. Dus waar je ook bent, ik ben nooit ver weg

In het tweede couplet mijmert hij zelf over de dingen die hij nog had willen zeggen, de liedjes die ze samen hebben gezongen, de reizen die ze hebben gemaakt. En hij zingt: zoals een bootje op de zee wieg ik je in slaap, in dit oude hart is het water donker en diep. Je zult altijd een deel van mij zijn.

In het derde couplet zingt hij : als je op een dag dit lied zingt voor je kind, dan zal ik altijd bij je zijn in je hart. Hij maakt hij de sprong naar de kinderen van zijn kind.

En dan komt er nog een vierde couplet, waarin hij zingt: op een dag zijn we er allemaal niet meer. Maar liedjes, die gaan altijd door. Die leven voort – en dat is waar jij en ik dan zullen zijn.

Een lied over ons

Dit lied gaat heel erg over wie we zijn: we vertellen verhalen aan elkaar, we zorgen voor elkaar. Het gaat over waarom we leven: we geven het door aan de kinderen van deze tijd, zodat wij voortleven in hen. En het gaat over wat we allemaal worden: een verhaal, een lied, een dichtregel, klankresten van een onvoltooid verhaal.

Over honderd jaar is er van ons allemaal alleen nog een boekrol over, net als van Jesaja. En wij bepalen nu wat daarin komt te staan. “In het jaar 2023 wist iedereen in Nederland van de klimaatverandering, wereldwijde vervuiling, ongelijkheid en grootschalig verlies aan biodiversiteit.

Er waren verkiezingen en iedereen van 18 jaar of ouder mocht een stem uitbrengen.” Het vervolg is aan ons. Gebruik je talent. Laten we de aarde delen.

Moge het zo zijn

Nodiging

Jezus deelde zijn leven met zijn leerlingen. Bij de laatste maaltijd die ze met elkaar aten, deelde hij brood en wijn als symbool van het delen van zijn leven, ons leven, hier, op deze planeet.

In de Duif is iedereen welkom aan de tafel. Wie je ook bent, waar je ook vandaan komt, wat je ook gelooft of niet gelooft. Je deelt dit uur met ons, en bent welkom om te delen. Komt dan, want alles is gereed.

